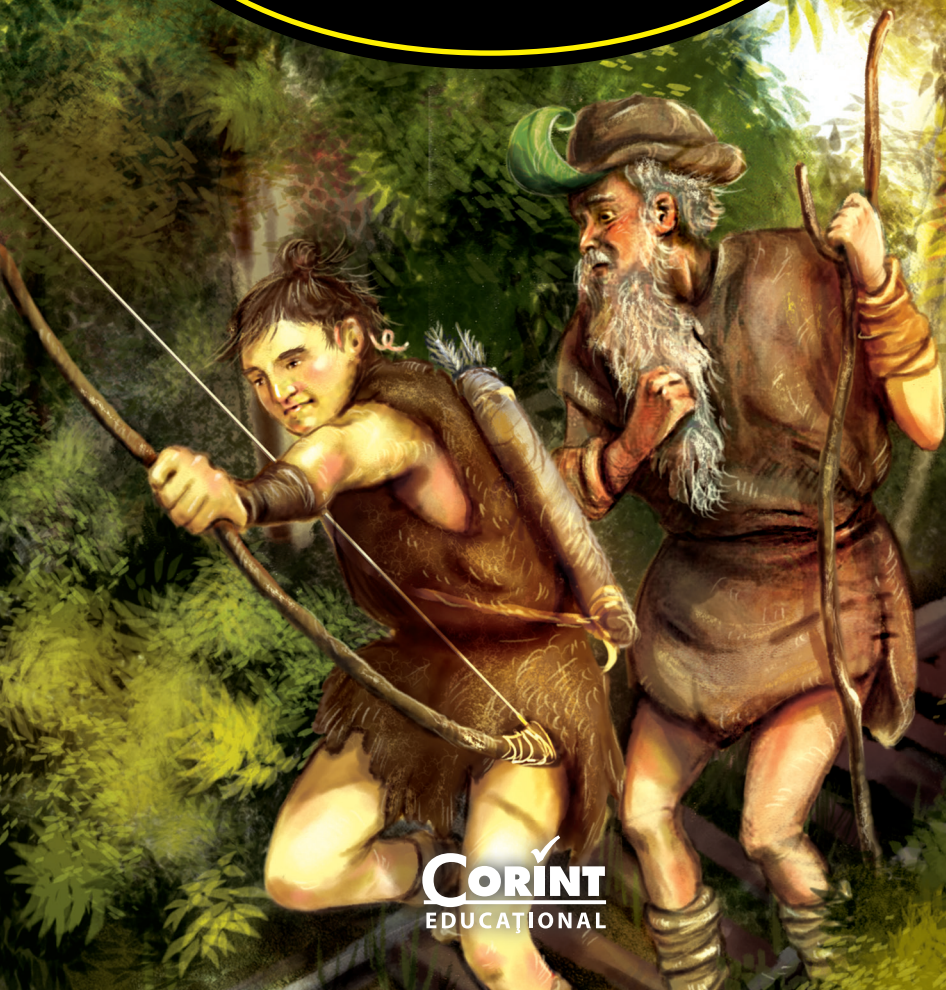

BIBLIOGRAFIE ȘCOLARĂ RECOMANDATĂ

JACK LONDON

Ciuma stacojie

CORINT
EDUCAȚIONAL

JACK LONDON

Ciuma Stacojie

Jack London (pe adevăratul său nume John Griffith Chaney, 1876–1916) a fost un scriitor și gazetar american, dar și căutător de aur, aventurier și activist social.

Născut la San Francisco, London a fost în mare măsură un autodidact. La 13 ani se angajează într-o fabrică de conserve, apoi vreme de mai mulți ani cutreieră oceanele ca marinar și vagabondează prin țară, participând la marșurile șomerilor din perioada depresiunii economice. În 1897 pleacă în Yukon, în nord-vestul Canadei, în timpul Goanei după aur din Klondike, evocată în multe dintre poveștile sale. Revenit apoi în California, decide să studieze și să scrie. Începe să-și publice în diferite reviste povestirile — în care se împletesc o bogată experiență de viață și o remarcabilă forță de expresie —, luptându-se pentru succes și recunoaștere, o luptă pe care o va evoca în romanul său cu tentă autobiografică *Martin Eden*. Pasionat susținător al drepturilor muncitorilor, viziunea sa politică va fi exprimată în romanul distopic *Călcâiul de fier*, care avea să anticipeze și să influențeze romanul lui George Orwell *O mie nouă sute optzeci și patru*.

Ciuma stacojie este o nuvelă în care Jack London împletește perfect ficțiunea cu realitatea. Acțiunea se întâmplă în îndepărtatul an 2073 când, într-un trib de sălbatici, un bătrân le povestește nepoților săi despre ciuma din 2013 care a distrus o întreagă civilizație. Bătrânul, fost profesor de literatură engleză la Universitatea din California, rămăsese singurul supraviețuitor al acelor timpuri, iar povestirile lui erau de neimaginat pentru micii sălbatici.

JACK LONDON

Ciuma Stacojie

Traducere de DAN BALTARIU

CORINT
EDUCAȚIONAL

Redactare:
Corina Toader

Tehnoredactare computerizată:
Mihaela Ciufu

Designul copertei: Andreea Apostol

Coperta și ilustrațiile: Diana Pandelea

Jack London
The Scarlet Plague (1912)

Toate drepturile asupra acestei ediții
sunt rezervate Editurii CORINT EDUCAȚIONAL,
parte componentă a GRUPULUI EDITORIAL CORINT.

ISBN: 978-606-782-049-2

Descrierea CIP a Bibliotecii Naționale a României
LONDON, JACK

Ciuma stacojie / Jack London ; trad.: Dan Băltariu ;
il.: Diana Pandelea. - București : Corint Educațional, 2016
ISBN 978-606-782-049-2

I. Băltariu, Dan (trad.)
II. Pandelea, Diana Adriana (il.)

821.111(73)-31=135.1

Capitolul I

Drumul te ducea de-a lungul a ceea ce fusese odată terasamentul unei căi ferate, în lungul căreia nu mai trecuse de mulți ani niciun tren. Pădurea, venind din stânga și din dreapta, împinsese fiecă pantă a terasamentului și boltise deasupra într-un val de copaci și tufișuri. Poteca era îngustă cât trupul unui om și tocmai bună pentru un animal sălbatic să-și facă loc de trecere spre desișuri. Din când în când câte o bucată de fier ruginit, ieșind la iveală de prin mușchi, amintea că acolo încă rezistau șina și traversele ei. Într-un loc, un copac de vreo două șchioape, izbucnind din pământ drept prin îmbinarea barelor metalice, ridicase capătul unei șine la vedere. Traversa urmase șina și se ținuse de ea cu cramponul la o înălțime suficientă pentru ca albia ei să se umple cu pietriș și frunze putrede, iar lemnul său, de-acum și el sfărâmicios și putrezit, să se țină în sus într-o muchie foarte curioasă. Oricât de veche ar fi fost calea ferată, era foarte clar că fusese ceea ce se numește o monoșină.

Un bătrân și un băiat călătoreau de-a lungul acestei treceri. Se mișcau încet pentru că bătrânul era foarte în vârstă, avea

tremur paralytic, ceea ce îi făcea mișcările mereu șovăitoare și se sprijinea greu în toiag. O legătură grosolană din piele de capră îi proteja capul de soare. De dedesubt apărea o chică rară de un alb murdar. Un cozoroc, alcătuit în mod ingenios dintr-o frunză, îi proteja ochii și de sub acest acoperământ bătrânul cerceta cu luare aminte cărarea înainte să facă următorul pas. Barba lui, care ar fi trebuit să fie albă ca zăpada, dar care înfruntase și ea vitregiile vremii și ale traiului în natură ca și părul, îi cădea până la brâu încurcată toată într-o mare strânsură. De piept și de umeri îi atârna otova un veșmânt soios din piele de capră. Brațele și picioarele lui, numai zbârcituri și foarte slabe, se supuseseră vârstei înaintate, așa cum toate arsurile de soare, zgârieturile și cicatricile apăruseră după ani mulți de îndurat stihiiile naturii.

Băiatul, care mergea în frunte, cântărind vlaga vie a propriilor mușchi cu strădania bătrânului care îl urma, purta și el un veșmânt cu croială otova – o bucată de piele de urs zdrențuită la margini, cu o gaură la mijloc pe unde să-ți scoți capul. Nu putea avea mai mult de doisprezece ani. Potrivită cochec pe după ureche, răsucise coada proaspăt tăiată a unui purcel. Într-o mână ducea un arc de mărime medie și o săgeată.

În spate ținea o tolbă cu săgeți. Dintr-o teacă atârnată pe după gât cu o curea ieșea în afară mânerul îndelung folosit al unui cuțit de vânătoare. Pielea sa era ciocolatie și călca ușor, cu un pas ca de pisică. Într-un contrast evident cu pielea sa arsă de soare erau ochii – albaștri, un albastru adânc, însă ageri și pătrunzători ca două mici sfredele. Păreau să scruteze

cu ascuțime tot ce îi înconjura și totul părea foarte firesc. În timp ce mergea mirosea mereu lucruri, iar nările sale umflate și fremătătoare purtau către creier o nesfârșită serie de mesaje venite dinspre lumea exterioară. Auzul îi era atât de fin și de antrenat încât funcționa automat. Fără niciun efort conștient, auzea cele mai slabe sunete în mijlocul tăcerii aparente ce îl înconjura – auzea, diferenția și clasifica aceste sunete – chiar dacă era doar vântul trecând printre frunze sau bâzâitul albinelor și țânțarilor, vuietul din depărtare al mării care plutea spre el doar în momentele de acalmie, sau popândăul, aici, sub piciorul lui, adunând o moviliță de pământ la intrarea vizuinei unde locuia.

Dintr-o dată deveni încordat și foarte atent. Sunetele, vederea și mirosul îl avertizaseră toate deopotrivă. Mâna îi porni înapoi spre bătrân, atingându-l, și perechea se opri. Din față, dintr-o parte a terasamentului înălțat, venea un zgomot pârâit, iar băiatul rămăsese cu ochii țintă pe vârfurile tufișurilor cuprinse de neliniște. Apoi, un urs uriaș, un grizzly, ieși la lumină după un trosnet puternic și, la fel, se opri brusc la vederea oamenilor. Nu se plăceau și începu să mormăie amenințător. Încet, băiatul potrive săgeata în arc și, tot încet, trase de coardă ca s-o încordeze, fără să-și ia o clipă ochii de la urs.

Bătrânul cumpănea, de sub frunza sa verde, cu aceeași luare aminte pericolul și stătea locului în liniște, la fel ca și băiatul. Această tatonare reciprocă dură timp de câteva secunde; apoi, atunci când ursul deveni vădit iritat, băiatul, făcând o mișcare cu capul, îi arătă bătrânului că trebuie să lase cărarea și să

coboare terasamentul. Băiatul îl urma, mergând cu spatele, ținând arcul mereu încordat și gata de tras. Așteptară să se potolească trosnetele tufișurilor de cealaltă parte a terasamentului, semn că ursul plecase. Băiatul rânji în timp ce o lua înapoi spre cărare.

— Unu' mare, Taicămare, râse el satisfăcut.

Bătrânul își scutură capul.

— Se adună tot mai mulți, se căină el cu o voce subțire, străduindu-se să se prefacă. Cine ar fi crezut că o să trăiesc vremea când omul o să se teamă pentru viața lui pe drumul spre Cliff House? Pe când eram eu băiat, Edwin, într-o zi frumoasă, bărbații, femeile și copiii mici obișnuiau să vină aici de la San Francisco cu miile. Și nu era niciun urs pe atunci. Nu, domnule. Dădeau bani pe atunci să se uite la ei în cuști, așa de puțini erau.

— Ce sunt *banii*, Taicămare?

Înainte ca bătrânul să poată răspunde, băiatul își aduse aminte și-și vârî mâna într-un buzunar de sub blana de urs de unde scoase un dolar de argint ros și fără lustru. Ochii bătrânului străluciră când își apropie ochii de monedă.

— Nu pot să văd, bodogăni el. Uită-te și vezi dacă poți să-ți dai seama care e data, Edwin.

Băiatul râse.

— Ești un mare Taicămare, strigă plin de încântare, să crezi întotdeauna că semnele mici înseamnă ceva.

Bătrânul arată o mare tristețe, cu care de mult se obișnuise, în timp ce-și apropia din nou moneda de ochi.

— 2012, strigă el strident și apoi se abandonează unui soi de cotcodăcit grotesc. Țsta a fost anul în care Morgan al Cincilea a fost numit Președintele Statelor Unite de către Consiliul Magnaților. Trebuie să fi fost una dintre ultimele monezi turnate, pentru că Moartea Stacojie a venit în 2013. Doamne! Doamne! Îți dai seama!? A fost acum șaiszeci de ani și sunt singurul suflet în viață care să fi trăit vremurile de atunci. Unde ai găsit-o, Edwin?

Băiatul, care îl privise tot acest timp cu îngăduitoarea curiozitate pe care cineva o acordă bâiguierilor unuia cu mintea dusă, răspunse prompt:

— E un dar de la Hu-Hu. A găsit-o primăvara trecută, când mâna caprele mai în jos de San Josè. Hu-Hu a zis că era *bani*. Nu ți-e foame, Taicămare?

Moșneagul apucă zdravăn toiagul și o luă iute la picior de-a lungul cărării, cu ochii săi bătrâni lucind de lăcomie.

— Sper să fi prins Buză de Iepure vreun crab... ori doi, mormăi el. Sunt mâncare așa de bună crabii! Grozav de bună mâncare sunt când nu mai ai dinți, dar ai nepoți cumiști care-l iubesc pe bunul lor bun și se îngrijesc să-i prindă crabi. Pe când eram eu băiat...

Însă Edwin, care văzuse ceva, rămase ținut locului și acum întindea coarda arcului pe o săgeată potrivită. Se oprise pe marginea unei surpături de terasament. Aici, un vechi canal de scurgere se prăbușise din toate părțile, iar apa, fără să mai fie ținută în frâu, își săpase o trecere prin pietriș. De cealaltă parte, capătul unei șine se întinsese mult în afară și atârna pe

deasupra crevasei. Se vedea toată mâncată de rugină printre vinele vegetației care o năpădisese demult. De cealaltă parte, ghemuit lângă un tufiș, un iepure se uita la el tremurând, fără să știe încotro s-o apuce. Cu totul erau vreo cincisprezece metri, însă săgeata se duse drept la țintă; iar iepurele, încremenit de groază, țipând scurt când frica și durerea ajunseră dintr-odată la el, se zbătea acum chinându-se încâlcit în tufiș. Băiatul însuși devenise un fulger de piele cafenie și blană, aruncându-se peste povârnișul abrupt al vadului și apoi în sus de cealaltă parte. Mușchii săi supli erau arcuri de oțel, eliberându-se neconștient pentru a face mișcări pline de eleganță și eficiență. La o sută de picioare mai departe, într-un desiș de ierburi, prinse creatura rănită, îi izbi capul de un trunchi de copac care-i veni la îndemână și i-l dădu lui Taicămare să-l care.

– Iepurele este bun, foarte bun, spuse moșneagul cu glas tremurat, dar când vine vorba de-o delicată adevărată de pus pe limbă prefer crabul. Pe când eram eu băiat...

— De ce spui tu așa de multe vorbe fără șir? Edwin întrerupse nerăbdător limbuția puțin intimidată a celuiilalt.

Băiatul nu pronunțase exact aceste cuvinte, ci mai degrabă ceva asemănător de departe, o zicere care descria totul într-un mod mult mai exploziv și mai gutural. Felul în care vorbea era același cu felul de a vorbi al bătrânului, îndepărtându-se totuși foarte mult de acesta. La rândul său, bătrânul vorbea o engleză trecută prin sita multor ani de folosire greșită.

— Ce vreau eu să știu, continuă Edwin, este de ce zici tu la crab „delicatesă adevărată de pus pe limbă”? Crabu' e crab, nu-i așa? Pe nimeni n-aud eu vreodată să-i zică așa de să-ți vină să râzi.

Bătrânul oftă, însă nu răspunse și porniră mai departe în liniște. Zgomotul de valuri deveni dintr-odată mai răsunător în momentul în care ieșiră din pădure deasupra unei porțiuni cu dune de nisip mărginind marea. Câteva capre rătăceau după ierburi printre dâmburile nisipoase, iar un băiat înveșmântat în piele, ajutat de un câine aducând bine a lup, dar care amintea totuși vag de un collie, îi observa cu atenție.

Totuna cu mugetul valurilor se auzea un fel de lătrat amestecat cu un răget neconținut și înfundat, venind dinspre un pâlci de stânci ascuțite aflate la vreo treizeci de metri depărtare de țărm. Aici, niște lei de mare uriași se târâseră în sus pe țărm ca să zacă la soare sau să se hârjonească. Chiar în față, imediat lângă stânci, se vedea fumul unui foc îngrijit de un al treilea băiat cu aspect de sălbatic. Ghemuiți lângă el stăteau câțiva câini, tot cu înfățișare lupească, asemănători cu cel care păzea oile.

Bătrânul accelerează ritmul pașilor, adulmecând cu nerăbdare pe măsură ce se apropia de foc.

— Scoici! mormăi el în extaz. Scoici! Și nu-i ăla un crab, Hu-Hu? Nu-i ăla un crab? Vai de mine și de mine, voi băieți sunteți așa de buni cu bunul vostru bun.

Hu-Hu, care avea după cum se pare aceeași vârstă cu Edwin, începu să rânjească.

— Câți vrei tu, Taicămare. Am patru.

Scuturatul de la boală și nerăbdare al bătrânului îi făcea milă. Așezându-se jos în nisip pe cât de repede îl lăsară mădulele sale înțepenite, scoase din cărbuni o midie mare. Fierbințeala forțase cochilia să se deschidă, iar carnea de culoarea somonului era de-acum bine făcută. Apucă miezul scoicii cu arătătorul și degetul mare, tremurând de nerăbdare, și-l băgă în gură. Acesta era însă prea fierbinte și fu scuipat afară, cu violență, în următorul moment. De durere, bătrânul începu să vorbească nedeslușit și să plângă cu lacrimi mari care îi curgeau pe obraji.

Băieții erau niște sălbatici adevărați, având la îndemână doar umorul crud al sălbaticului. Pentru ei incidentul se dovedi îngrozitor de amuzant și izbucniră cu toții într-un hohot răsunător. Hu-Hu dansa în sus și-n jos, în timp de Edwin se rostogolea vesel pe nisip. Băiatul cu caprele veni alergând să se alăture distracției.

— Pun-le la răcit, Edwin, pun-le la răcit, îl imploră bătrânul, în mijlocul durerii sale, fără să mai încerce să-și ștergă lacrimile care încă îi șiroiau pe obraji. Da', Edwin, răcește și un crab. Știi bine că bunului tău bun îi plac crabii.

Dintre cărbuni se auzi un sfârâit grozav și asta pentru că o mulțime de scoici aproape că explodară, deschizând-și cochiliile și lăsând să li se scurgă în jar parte din umezeală. Erau toate midii mari, având între 8 și 16 cm lungime. Băieții le strânseseră cu niște bețe și le așezară pe o bucată mare de lemn adus de valuri să se răcească.

Zgomotul de valuri deveni dintr-odată mai răsunător în momentul în care ieșiră din pădure deasupra unei porțiuni cu dune de nisip mărginind marea.

— Când eram eu băiat nu râdeam de cei mai în vârstă ca noi; îi respectam.

Băieții nu-l băgară în seamă, iar Taicămare continuă să bolborosească un potop de vorbe fără coerență, nemulțumit și dezaprobator. De data aceasta însă fu mai grijuliu și nu își mai arse gura. Toată lumea începu să mănânce, folosind numai mâinile, cu zgomote sănătoase de mestecat și plescăit din buze. Cel de-al treilea băiat, căruia îi spuneau Buză de Iepure, puse pe furiș cu vârful degetelor puțin nisip pe o midie pe care bătrânul tocmai o ducea la gură, iar când grăunțele începură să-i ronțăie în gingii și-n părțile mai moi ale gurii, râsul tuturor băieților se înalță încă o dată răsunător. Bătrânul nu știa că tocmai de el vruseră să râdă și începu să scuipe și să stropească cu salivă până când Edwin, conținând din răs, îi dădu un tâlv cu apă proaspătă cu care să-și spele gura.

— Unde-s crabii ăia, Hu-Hu? întrebă Edwin. Taicămare abia așteaptă să mai ia o gustare!

Din nou ochii lui Taicămare scânteiară de lăcomie când i se întinse un crab imens. Era întreg cu totul, cochilie, picioare, însă carnea dispăruse de-acolo de mult. Cu degete tremurătoare și gângurind de nerăbdare, bătrânul rupse un picior și îl găsi plin cu nimic.

— Crabii, Hu-Hu? se căină el. Crabii?

— L-am păcălit pe Taicămare! Crabii nu e! Niciodată n-am găsit unu'.

Băieții erau copleșiți de încântare la vederea lacrimilor de dezamăgire senilă care se rostogoleau în barba bătrânului.

Apoi, fără ca acesta să bage de seamă, Hu-Hu înlocui carapacea goală cu un crab proaspăt fript. Era deja dezmembrat, iar din picioarele crăpate carnea albă răspândea în jur aburi delicați plini de mireasmă fierbinte. Asta dădu ghes nărilor bătrânului care se uită în jos cu uimire.

Schimbarea de dispoziție în bucurie se văzu imediat. Fornăi, mormăi, bâigui, iar când începu să mănânce aproape cânta de plăcere. Nici asta nu făcu impresie prea mare asupra băieților, pentru că pentru ei era un spectacol obișnuit. Și nici nu băgară în seamă exclamațiile sau cuvintele spuse ocazional și care nu însemnau nimic pentru ei, cum ar fi de exemplu ce mormăia când plescăia din buze și-și sugea gingiile:

— Maioneză! Gândește-te numai așa – maioneză! Acum șaizeci de ani s-a făcut pentru ultima dată! Două generații și nici urmă de așa ceva! Ei bine, în zilele acelea se servea împreună cu crabul în orice restaurant.

Când nu mai putu să mănânce, bătrânul suspină, își șterse mâinile de picioarele goale și își pironi privirea către mare. Acum, cu stomacul plin, rememora indignat.

— Cine-ar fi crezut!/? Am văzut plaja asta plină de bărbați, femei și copii într-o zi frumoasă de duminică. Și nu erau nici urși care să-i mănânce. Și chiar acolo sus pe stânci era un restaurant unde puteai să mănânci ce-ți poftea inima. Patru milioane de oameni trăiau în San Francisco atunci. Iar acum nu poți să zici că sunt patruzeci în tot ținutul. Și acolo, pe mare, erau vase și alte ambarcațiuni care apăreau neconținut, trecând spre Golden Gate sau venind de acolo. Și nave aeriene – dirijabile și mașini

zburătoare. Puteau să zboare cu peste trei sute de kilometri pe oră. Contractele cu poșta pentru New York și San Francisco Limited cereau minim viteza asta. Era un tip, un franțuz, i-am uitat numele, care reușise să ajungă aproape la cinci sute, dar era cam riscant, prea riscant pentru persoanele conservatoare. Nimerise el făgașul cel bun și ar fi reușit dacă n-ar fi fost Ciurma cea Mare. Când eram eu băiat mai trăiau încă oameni care își aduceau aminte de venirea primelor aeroplane, iar eu am trăit să le văd pe ultimele și asta acum șaiszeci de ani.

Bătrânul continuă să bolborosească, neobservat de băieții care erau de mult obișnuiți cu limbuția sa și din al căror vocabular oricum lipsea o mare parte a cuvintelor pe care el le folosea. Se putea observa cum, în aceste monologuri divagante, engleza sa părea să revină la o construcție și o logică a frazelor mai bună. Însă atunci când vorbea direct cu copiii, trecea în mare parte către formele proprii lor, aspre și simplificate.

— Pe atunci însă nu erau prea mulți crabi, reluă încâlcit bătrânul. Fuseseră cam toți pescuiți și erau o delicatesă deosebită. Iar sezonul deschis nu dura mai mult de o lună. Și acum crabii sunt accesibili tuturor tot anul. Cine-ar fi crezut? Să prinzi câți crabi vrei, când vrei, în valurile de pe plaja Cliff House!

Caprele deveniră agitate dintr-o dată, iar băieții săriră în picioare. Câinii de lângă foc se grăbiră să se alăture tovarășului lor care păzea caprele, în timp ce caprele însele tropotiră în direcția protectorilor lor omenești. Vreo șase forme,

Bătrânul continuă să bolborosească, neobservat de băieții care erau de mult obișnuiți cu limbuția sa...

suple și gri, străluciră printre movilele nisipoase și se opriră să înfrunte câinii întărâtați și zbârliți. Edwin puse o săgeată în arc și trase prea aproape. Însă Buză de Iepure, cu o praștie asemănătoare cu cea a lui David intrat în luptă împotriva Goliatului, lansă în aer o piatră care șuieră ascuțit – atât de mare era viteza cu care zbura. Căzu chiar între lupi și îi făcu să se strecoare înapoi înspre adâncurile întunecate ale pădurii de eucalipt.

Băieții se puseră pe răs și se așezară la loc pe nisip, în timp de Taicămare ofta din greu. Mâncase prea mult și acum, ținându-se cu mâinile de burtă și cu degetele împletite, își reîncepu pălăvrăgeala.

— *Sisteme trecătoare durează cât și spuma**, bâigui niște vorbe ce erau evident un citat.

Asta este – spumă și lucruri trecătoare. Toată truda omului pe această planetă n-a fost decât puțină spumă. A domesticit animalele folositoare, le-a distrus pe cele care îi erau ostile și a curățat pământul de vegetația sălbatică. Și apoi *a trecut*, iar potopul vieții primordiale s-a derulat încă o dată, măturând tot ce făcuse omul cu mâinile sale – buruienile și pădurea i-au inundat câmpurile, animalele de pradă i-au învins turmele, iar acum sunt lupi pe plaja de la Cliff House. Era pur și simplu dezgustat de acest gând. Acolo unde patru milioane de oameni se zbenguiau în voie astăzi mișună lupii, iar rodul sălbatic al trupurilor noastre, cu arme preistorice, se apără împotriva

---

* *The Testimony of the Suns* – George Sterling (1869–1926).

jefuitorilor cu colți. Cine-ar fi crezut!? Și toate s-au petrecut din cauza Ciumei Stacojii...

Ultimul cuvânt îl făcu pe Buză de Iepure să ciulească urechea.

— Așa zice întotdeauna, îi spuse lui Edwin. Ce este *stacojii*?

— *E stacojiul duzilor ce-mi mișcă sufletul asemeni plân-sului din corn când trece-n depărtare**, cită din nou bătrânul.

— E roșu, răspuse Edwin la întrebare. Și nu știi pentru că vii din Tribul Chauffeur-ului. Ei nu știu niciodată nimic, niciunul. Stacojiu sau stacojii e roșu – eu știu asta.

— Roșu e roșu, nu-i așa? mormăi Buză de Iepure. Și-atunci de ce să te dai cocoș să-i zici tu stacojiu sau stacojii?

— Taicămare, la ce bun să spui tu mereu lucruri care nu le știe nimeni? întrebă el. Stacojiu nu ie nimic, da' roșu e roșu. De ce nu zici roșu atunci?

— Roșu nu e cuvântul care îmi trebuie, veni răspunsul. Ciuma era stacojie. Toată fața și corpul se făceau stacojii într-o oră. Nu știu eu? N-am văzut eu destul? Și vă zic că era stacojie pentru că – ei bine, pentru că *era* stacojie. Nu e un alt cuvânt pentru asta.

— Roșu ie destul de bun pentru mine, mormăi cu încăpățâ-nare Buză de Iepure. Taică-miu zice la roșu roșu, și el trebuie să știe. Zice că toată lumea a murit de Moartea Roșie.

— Taică-tu este un om simplu, provenind dintr-o familie de oameni simpli, îi întoarse vorba Taicămare cu aprindere.

---

* *A Vagabond Song* – Bliss Carman (1861–1929).

Nu știi eu începuturile Chauffeur-ilor? Bunul tău a fost un *chauffeur*, un servitor și nu avea educație. Muncea pentru alte persoane. Însă bunica ta era de viță aleasă, dar vezi, copiii n-au semănat cu ea. Nu-mi aduc eu aminte când l-am întâlnit prima dată, prinzând pește la Lacul Temescal?

— Ce este *educație*? Întrebă Edwin.

— Să zici stacojiu la roșu, zise-n batjocură Buză de Iepure și apoi reluă atacul asupra lui Taicămare. Taică-meu mi-a spus – și el știa de la taică-su înainte să crape, că nevastă-ta era o Santa Rosană și nu era sigur ceva de capu' ei. El zicea că ea *căra tăvi* înainte de Moartea Roșie, deși nu știu ce este să *cari tăvi*. Spune-mi tu, Edwin.

Însă Edwin scutură din cap în semn de neștiință.

— Este adevărat, era chelneriță, încuviință Taicămare. Dar era o femeie bună, iar mama ta era fiica ei. Femeile erau foarte puține în zilele de după Ciumă. Era singura nevastă pe care am putut-o găsi, chiar dacă *căra tăvi*, așa cum spunea tatăl tău. Însă nu este frumos să vorbim despre strămoșii noștri în acest fel.

— Tata spune că soția primului Chauffeur era o *doamnă*...

— Ce este o *doamnă*? întrebă Hu-Hu.

— O *doamnă* este muiere squaw la Chauffeur, răspunse repede Buză de Iepure.

— Primul Chauffeur a fost Bill, un om simplu, așa cum am zis înainte, îi lămuri bătrânul; însă soția lui era o doamnă, o mare doamnă. Înainte de Ciuma Stacojie era soția lui Van Warden. El era Președintele Consiliului Magnaților din

Industrie și era unul dintre cei doisprezece bărbați care conduceau America. Făcuse un miliard opt sute de milioane de dolari – monede așa cum ai tu în buzunar, Edwin. Și după aia a venit Moartea Stacojie, iar soția lui a devenit soția lui Bill, primul Chauffeur. Obișnuia și să o bată. Am văzut cu ochii mei.

Hu-Hu, care stătea pe burtă și săpa leneș cu degetele de la picioare în nisip, scoase un țipăt și începu să-și investigheze, pe rând, prima dată unghia de la degetul mare și apoi găurica pe care tocmai o săpase. Ceilalți doi băieți i se alăturară, excavând nisipul cu rapiditate, cu mâinile, până când toată lumea avu dinainte trei schelete complet dezgropate. Doi dintre ei erau adulți, al treilea fiind un copil mijlociu de statură. Bătrânul se trase și el mai aproape și cercetă descoperirea.

— Victime ale ciumei, anunță el. Așa mureau peste tot în ultimele zile. Asta trebuie să fi fost o familie care a fugit de contagiune și a pierit aici pe plaja de la Cliff House. Acești oameni... ce faci acolo Edwin?

Întrebarea fusese pusă brusc, cu multă uimire și groază, pentru că Edwin, folosind spatele cuțitului său de vânătoare, începuse să ciocăne dinții din fălcile unuia dintre craniile ca să-i adune.

— Îi pun pe sfoară, fu răspunsul.

Cei trei băieți munceau acum din greu, ciocănind și izbind nestingherit, cu multă larmă, în timp ce Taicămare, neobservat, bolborosea în legea lui.

— Sunteți niște sălbatici adevărați. Deja a început moda purtatului dinților de om. Dacă mai trece încă o generație, o să vă perforați nasurile și urechile și o să purtați ornamente din pietre și scoici. Știu eu. Rasa umană este blestemată să se scufunde adânc, cât mai adânc, în noaptea primitivismului, înainte ca din nou să-nceapă urcușul sângeros pe treptele civilizației. Când o să ne înmulțim și n-o să mai avem loc unul de altul, o să începem să ne omorâm între noi. Și-atunci cred că o să purtați smocuri de scalp omenesc la brâu la fel ca... tine, Edwin, care ești cel mai cuminte dintre nepoții mei, dar ai și început cu nenorocita aia de coadă de porc. Arunc-o, Edwin, băiatule, arunc-o.

— Ce-i mai dă din gură boșorogu', remarcă Buză de Iepure, în timp ce, după ce scosese ră toți dinții, încerca să-i împartă în mod egal.

Acțiunile lor erau foarte rapide și bruște, iar felul în care vorbeau, în momentele de discuții aprinse, despre încredințarea vreunui dinte mai ales, era cu adevărat doar un simplu dat din gură. Vorbeau monosilabic, cu propoziții scurte și smucite care păreau mai degrabă o păsărească oarecare decât o limbă. Și totuși, străbăteau spre auz cioburi de construcții gramaticale ce păreau vestigiile articulării unei culturi superioare. Până și felul în care vorbea Taicămare era atât de stricat încât, dacă l-am fi transcris cuvânt cu cuvânt, ar fi părut o prostie pentru orice cititor. Oricum, aceasta era limba pe care o vorbea cu băieții.

Atunci când se deda în totalitate bolborositudinii cu sine însuși, vorbele i se curățau încet și deveneau engleză pură. Propozițiile se făceau mai lungi, iar enunțurile aveau ritmul și ușurința ce amintea de catedră și de prelegerile profesorilor.

— Povestește-ne despre Moartea Roșie, Taicămare, ceru Buză de Iepure, după ce afacerea dinților se încheiase în mod satisfăcător.

— Moartea Stacojie, îl corectă Edwin.

— Da' nu ne iei cu aiurelile tale, continuă Buză de Iepure.

— Vorbește cum trebuie, Taicămare, așa cum trebuie să vorbească un Santa Rosan. Alți Santa Rosani nu vorbesc ca tine.